

Nous reptes per a Ràdio Arrels

L'emblemàtica Ràdio Arrels pica pedra des de 1981 per mantenir la catalanofonia més digna a les comarques de Perpinyà. Aquest referent sòlid del panorama mediàtic, amb una llarga trajectòria i una experiència amplíssima, muda de pell, amb la incorporació de veus de la generació nativa digital.

Text > **ESTEVE VAILLS**, periodista i promotor cultural

En l'època digital globalitzada, la possibilitat de consumir ràdio de l'altra punta del món propicia ganes contràries, de quilòmetre zero. Ho il·lustra la nord-catalana Ràdio Arrels, amb un nom dissenyat en temps de reactivació identitària i de regionalisme progressista a les nacions històriques de França. Anys després, Arrels pot brandar la condició històrica d'emissora degana del territori, ja que neix el maig de 1981, dues setmanes després de l'elecció de François Mitterrand al capdavant de la República francesa. Mesos abans, s'havia entès que el president socialista legalitzaria

les emissores «lliures». La ràdio en català arrenca al barri de Sant Jaume de Perpinyà, sense riscos, al contrari de Radio Rose, que havia tingut l'emissor embargat per la policia, al barri del Ver-net, al final de la presidència anterior.

El mateix 1981 sorgeixen Stéreo 66, Radio Pyrénées Catalanes i Fréquence Verte al Rosselló i a Cerdanya. El 1982 hi ha una vintena d'emissores a Perpinyà, Argelers, Prada, Tuïr i més municipis. La llei del 29 de juliol les legalitza i obre el monopoli, fruit de la Segona Guerra Mundial. Ara bé, la França nova propicia veus no governamentals, però el pèrfid Estat mitterrandià els prohibeix

radial anuncis publicitaris. Aquesta estratègia permet cansar una primera onada de ràdios, mentre que les que sobreviuen recuperen impuls amb l'autorització dels anuncis, l'agost de 1984. No obstant això, al país que té el centralisme i la igualtat a l'ADN, l'uniformisme toca també la ràdio. Així, arran de compres de freqüències i astúcies administratives, Fréquence Verte, Radio Rose o Présence FM, estrictament catalanes, es converteixen en RFM, RTL2 i NRJ, que emeten des de París. Amb aquesta transformació massiva, el 1987, després de sis anys de parèntesi català, el dial de l'FM de Perpinyà torna a ser parisenc, com ho era abans del trencament del monopoli. Les xarxes estatals, privades i públiques, ocupen gairebé tot el paisatge radiofònic; París recupera la paraula, sigui amb France Culture, Chérie FM o Radio Monte Carlo. Aquesta realitat centralitzada, altament interioritzada a la Catalunya del Nord i a la resta de França, és peculiar al continent.

Ràdio Arrels, un dinosaure dels vuitanta

Des del final dels anys vuitanta del segle passat fins ara, els canvis han estat marginals en el panorama radiofònic nord-català. El 2025 les úniques veus pròpies del territori són Ràdio Arrels, Radio Evangile 66 i Littoral FM. Després d'abandonar el català, la pública estatal Ici Roussillon ha adoptat el to i els temes de les homòlogues de Nantes o Marsella. En aquest context, Ràdio Arrels sembla avui una ressurgència permanent dels vuitanta, la dècada dels anhels d'un catalanisme madurat

>> El locutor Aleix Renyé en el primer estudi de Ràdio Arrels, a Perpinyà, l'estiu de 1981.
(Foto: ARXIU DE RÀDIO ARRELS)

>> Cléophee Hamami, periodista de Ràdio Arrels. (Foto: ESTEVE VAILLS)

>> Miquel Martínez, periodista de Ràdio Arrels. (Foto: ESTEVE VAILLS)

des del decenni anterior. «Des de l'inici, tenim clar que sempre serà difícil, però les nostres exigències de dignitat i sentit de país són un actiu molt potent», argumenta Albert Noguer, director de l'emissora. Efectivament, la manca de recursos de Ràdio Arrels sempre s'ha compensat amb les ganes de promoure

el català, iniciativa que genera un voluntarisme gairebé missioner, mentre que les altres emissores del llunyà 1981 van tancar perquè no tenien cap causa per defensar. Per això, no és casualitat que l'altra emissora de 1981 que perdura, al poble de Sant Nazari, sigui cristiana, és a dir, que reposa en una causa

Paradoxalment, ha sobreviscut gràcies al salvavides de l'Estat, mitjançant el Fons de suport a l'expressió radiofònica, que l'alimenta des de 1983

concreta. «En quaranta-cinc anys hem fet parlar en català quinze mil persones del territori», diu Noguer. Ja en el començament, mentre gallejaven les grans emissores perpinyanenes, la modesta Arrels anava obrant com una formigueta, amb consciència d'historicitat. Hi havia quinze emissores amb algun programa en català, però l'única que li ho feia tot era Arrels. Es dona el cas que avui dia és gairebé l'única que ha sobreviscut, paradoxalment, gràcies al salvavides de l'Estat, mitjançant el Fons de suport a l'expressió radiofònica, que l'alimenta des de 1983.

Veus i reptes nous

Al marge del combat diari mantingut durant anys pel seu fundador, Pere Manzanares, per resoldre qüestions financeres i generar continguts de qualitat, Ràdio Arrels ha assolit el relleu generacional. Els seus periodistes històrics Aleix Renyé i Berenguer Ballester, que s'hi havien incorporat el 1981, ho van deixar el 1999 i el 2023, respectivament. Les veus noves, natives digitals, són assessorades per Noguer, que fa de passarel·la entre les èpoques. L'última muda de pell de l'emissora, des de 2022, ha estat traslladar els estudis al Soler (entre Perpinyà i Prada), abans de contractar Cléophee Hamami i Miquel Martínez. La primera, de vint-i-set anys, observa que «quan entres a Ràdio Arrels prens consciència d'una història de país, d'un deure de continuïtat, amb adaptació a l'època». En Miquel, de vint-i-quatre anys, destaca que «fa seixanta anys que la ràdio s'adapta contínuament, ara van pujant la ràdio digital i el pòdcast, ja se sap prou».

Superant qualsevol tempesta, Ràdio Arrels mira de mantenir intacte el projecte inicial, ara fent front a la minva de l'ús social de la llengua. Com que la dificultat li és definitiva, aquesta institució cultural sembla un projecte invencible.